

BG Stone
Fabrikvej 12
8800 Viborg

CVR-nr. 29010331

Afslag på ansøgning om dispensation til at tilføre ren jord til Brande Grusgrav beliggende på matr. nr. 14p Uhre By, Brande, med adressen Stendalvej 17, 7330 Brande i Ikast-Brande Kommune

Dato 21.01.2021

Sagsbehandler Arenal Nordentoft

Raastoffer@ru.rm.dk

Tel. +4578411938

Sagsnr. 1-51-71-22-20

Afgørelse om afslag på dispensationsansøgning

Region Midtjylland meddeler hermed afslag på ansøgning om dispensation fra forbud mod at tilføre jord til råstofgraven på matr.nr. 14p Uhre By, Brande, beliggende på Stendalvej 17, 7330 Brande i Ikast-Brande Kommune.

Afgørelsen er truffet med hjemmel i § 52, stk. 2, nr. 3 i jordforureningsloven, LBK nr. 282 af 27/03/2017 lov om forurennet jord.

Sagens baggrund

I har den 14. april 2020 søgt om dispensation til at modtage ren "kategori 1" jord iht. Miljøministeriets kriterier for ren jord i råstofgraven, beliggende på en del af matr.nr. 14p Uhre By, Brande.

Der søges dispensation til opfyldning af råstofgraven til oprindeligt terræn, inden for område III på Grave- og efterbehandlingsplan dateret 28.02.2018. Region Midtjylland har anslået det ansøgte areal til ca. 60.000 m², med en gennemsnitlig dybde til bunden af råstofgraven på 12 m, hvilket svarer til en tilførsel af jord på 720.000 m³. Det ansøgte areal for modtagelse af jord er vist på kortet i bilag 1.

Efter § 52 i jordforureningsloven er det forbudt at tilføre såvel forurennet som uforurennet jord til råstofgrave og tidligere råstofgrave.

Regionsrådet kan dog meddele dispensation under nærmere angivne forudsætninger, hvis der ikke er risiko for forurening af vandindvindingsanlæg eller af grundvand, der forventes at indgå i den fremtidige drikkevandsforsyning, og andre tilsvarende miljømæssige hensyn ikke taler imod.

Geologi, grundvand og drikkevand/vandindvinding

Råstofgraven på matrikel 14p Uhre By, Brande, ligger på en bakkeø i et landskab dannet af istiderne. Terrænet skråner jævnt mod vest, fra omkring kote +70 m øst for råstofgraven til omkring kote +60 m vest for graven. Selve det ansøgte areal fremstår som en udgravet lavning, hvor bunden af udgravningen findes omkring kote +53 m.

Områdets geologi, grundvandsmagasiner, vandindvinding og hydrogeologiske forhold er kortlagt og beskrevet i Ringkjøbing Amts rapport fra 2003 "Gebyrfinansieret grundvandskortlægning i Brande Generelle Indsatsområde" og i Ribe Amts rapport fra 2006 "Geologisk model for den østlige del af Ribe Amt".

Aflejringerne i området består af sand, aflejret af smeltevandsfloder i slutningen af sidste istid, og bakkeøer med sand, grus og ler, aflejret af gletchere under den forrige istid. Disse aflejringer domineres af sand med indslag af lerlag.

Under istidsaflejringerne (kvartære aflejringer), nogle steder allerede lige under mulden, findes aflejringer fra Tertiær-tiden. De tertiære aflejringer udgøres af flere op til ca. 40 meter tykke lag, der skiftevis består af overvejende ler eller sand.

De sandede tertiære aflejringer udgør dybe grundvandsmagasiner. Det øverste af disse dybe grundvandsmagasiner i området kaldes Bastrup Sand. Det er omkring 20-25 m tykt og dets overflade ligger mellem 40 og 100 m under terræn. Bastrup Sandet er et regionalt grundvandsmagasin, der findes udbredt i et større område, og flere vandværker indvinder fra dette magasin. Over magasinet findes dæklag af tertiært ler. Lerlagene giver en god beskyttelse af vandet i grundvandsmagasinerne under dem. Vandet i Bastrup Sandet er af god drikkevandskvalitet, og Bastrup Sandet kan jf. kortlægningen betragtes som en strategisk drikkevandsreserve, som bør beskyttes bedst muligt og reserveres til drikkevandsindvinding.

Vest for Brande, i området hvor det ansøgte areal ligger, findes en såkaldt begravet dal, der er en dyb nedskæring i de tertiære ler- og sandaflejringer. Dalen er dannet af istidernes smeltevand og er fyldt op af uregelmæssige aflejringer af sand, grus og ler. Uhre Vandværk indvinder vand fra sandaflejringerne i den begravede dal. Der er ikke sammenhængende dæklag af ler i den begravede dal, hvilket betyder, at beskyttelsen af grundvandet er dårlig i dette område.

Den begravede dal er så dyb, at den skærer gennem Bastrup Sandet. Det betyder, at der er direkte kontakt mellem dalens kvartære grundvandsmagasiner og Bastrup Sandets grundvandsmagasiner. Hermed er der en risiko for spredning af eventuel forurening fra de terrænnære kvartære grundvandsmagasiner i den begravede dal til det strategisk vigtige regionale grundvandsmagasin i Bastrup Sandet.

Grundvandskortlægningen viser således, at både de terrænnære grundvandsmagasiner og de dybe regionale grundvandsmagasiner er sårbare over for nedsivning af stoffer fra overfladen i det område, hvor der søges dispensation til tilførsel af jord.

Området er udpeget som et område med særlige drikkevandsinteresser (OSD) og som et nitratfølsomt indvindingsområde, og dermed sårbart overfor nedsivende forurening fra jordoverfladen, se oversigtskortet i bilag 2.

Grundvandspotentialer for det primære grundvandsmagasin, hvorfra der indvindes drikkevand, findes ved det ansøgte areal omkring kote +50 m med en vestlig strømningsretning.

De nærmeste boringer omkring det ansøgte område er DGU-nr. 104.1692, beliggende 330 m mod syd, DGU-nr. 104.1718, beliggende 420 m mod øst, DGU-nr. 95.2379, beliggende 380 m mod nord, og DGU-nr. 104.1715 beliggende 400 m mod vest.

Boring 104.1692 viser smeltevandssand fra terræn til bunden af boringen i kote +5 m, afbrudt af et 8 m smeltevandsler fra kote +40 m. Boring 104.1718 viser smeltevandssand og -silt fra terræn til bunden af boringen i kote +41 m. Boring 95.2379 viser smeltevandssand fra terræn til kote +48 m og herunder smeltevandsler til bunden af boringen i kote +45. Boring 104.1715 viser smeltevandssand fra terræn til kote +18 m, med nogle mindre indslag af smeltevandsler, og herunder følger 10 m tertiære leraflejringer efterfulgt af 15 m tertiære sandaflejringer til bunden af boringen i kote +3 m.

I tre af boringerne ses et frit grundvandsmagasin i smeltevandssandet med potentiale i hhv. kote +50 m, +58 m, +56 m. Den sidste boring, DGU-nr. 104.1715 er ikke filtersat i det kvartære sand, men viser et grundvandsmagasin i de tertiære sand med potentiale i kote +43 m.

De nærmeste boringer viser således i overensstemmelse med grundvandskortlægningen, at der ikke i det ansøgte område findes et udbredt tykt lerdække over grundvandsmagasinerne, som findes både i de kvartære smeltevandsaflejringer og i de dybereliggende tertiære sandaflejringer.

Ikast-Brande Kommunes bemærkninger til ansøgningen

Ikast-Brande Kommune har i et høringssvar til ansøgningen følgende bemærkninger om grundvand og drikkevand:

Som I allerede er opmærksomme på i Regionen, så ligger hele grusgraven i OSD og er kortlagt til at være nitratfølsomt. Det, der ligger til grund for denne kortlægning, er, at området er en begravet dal. I en begravet dal forventes eventuelle lerlag ikke at være af regional

udbredelse, og de yder derfor ikke samme beskyttelse af grundvandet, som man normalt antager, at lerlag gør.

Uhre Vandværk ligger ca. 750 m syd for den del af grusgraven, som ønskes opfyldt med ren jord. I en "Ikast-Brande Kommune-målestok" er Uhre Vandværk et mellemstort vandværk, som indvinder ca. 90.000 m³ vand/år. Vandværket dørjer med små fund af pesticider, sporadiske overskridelser af nikkel og mellem 2010 og 2015 en overskridelse af chloroform. Den varierende vandkemi indikerer, at magasinet er påvirket af aktiviteter på overfladen.

Ikast-Brande Kommune kan ikke vurdere, om en evt. grundvandsforurening fra fyldjorden kan påvirke vandværket. Grundvandsstrømmingen antages at være vestlig, som Regionen også bemærker, hvorved en eventuel grundvandsforurening burde bevæge sig nedstrøms vandværket. Men da vandværket ligger forholdsvist tæt på grusgraven, og der er tale om en begravet dal samt en forholdsvis stor årlig indvinding, så kan det ikke afvises, at der kan være hydraulisk kontakt.

Der er 5 enkeltindvindere i en vestlig, nordvestlig og nordlig retning (nedstrøms grusgraven) samt 3 mod nordøst, øst og syd. De ligger alle mellem 1 og 1,5 km væk.

Region Midtjyllands vurdering af risiko for grundvand og drikkevand

Med de lokale geologiske og hydrologiske forhold ved grusgraven, som beskrevet ovenfor, vurderes jordlagene at yde en dårlig naturlig beskyttelse af grundvandet under grusgraven. Således findes det øverste grundvand umiddelbart ved bunden af grusgraven.

Det kan ikke afvises, at evt. forurenende stoffer deponeret i grusgraven vil ende i det terrænnære grundvandsmagasin og det underliggende regionale tertiære grundvandsmagasin, og dermed udgøre en risiko for grundvand og drikkevandssinteresser. Vurderingen er i overensstemmelse med den statslige grundvandskortlægning, hvor det primære grundvandsmagasin i området er kortlagt som nitratfølsomt, og dermed sårbart overfor nedsivende forurening fra jordoverfladen.

i forhold til risikoen for forurening af grundvandsmagasinerne, tillægges det ikke betydning, at der ikke er jordmodtagelses-lokaliteter i umiddelbar nærhed af det ansøgte areal.

I følge jordforureningslovens § 52, stk. 1 er tilførsel af såvel forurenede som uforurenede jord til råstofgrave og tidligere råstofgrave forbudt. Dette fordi selv små mængder miljøfremmede stoffer, pesticider og/eller kvælstof, som findes i ellers ren jord, vil kunne nedsive til et sårbart grundvandsmagasin. Selv med et omfattende analyseprogram og en procedure for modtagelse af klasse 1 jord, som beskrevet i an-

søgningen, vil der være risiko for, at en del af den tilførte jord kan indeholde miljøfremmede stoffer som kan medfører forurening af grundvandet.

På grund af risikoen for forurening af grundvandet vurderes den konkrete råstofgrav således ikke at være egnet til tilførsel af en stor mængde jord, og Region Midtjylland kan derfor ikke dispensere fra jordforureningslovens forbud mod at tilføre jord til grusgraven. Der lægges især vægt på, at der i området er tale om et udbredt og vigtigt grundvandsmagasin som udnyttes til vandindvinding.

Partshøring

Udkast til regionens afgørelse om afslag på dispensation har været i høring ved ansøger, BG Stone, og ved Ikast-Brande Kommune i perioden 16. december 2020 til 11. januar 2021.

Ikast-Brande Kommune har meddelt, at Grundvandsafdelingen i Ikast-Brande Kommune ikke har yderligere bemærkninger eller tilføjeser til afgørelsen. Der er ikke indkommet andre høringssvar.

Klagevejledning

Afgørelsen efter jordforureningsloven kan påklages til Natur- og Fødevarerklagenævnet af afgørelsens adressat, Kommunalbestyrelsen, Sundhedsstyrelsen, samt enhver der har en væsentlig, individuel interesse i sagens udfald.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Klagen skal indgives inden den 18. januar 2021.

Du klager via klageportalen, som du finder via borger.dk eller virk.dk. Du logger på klageportalen med Nem-ID. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Region Midtjylland via klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. for borgere og 1.800 kr. for virksomheder, foreninger, organisationer og offentlige myndigheder.

I klageportalen sendes din klage automatisk først til Region Midtjylland. Hvis Region Midtjylland fastholder afgørelsen, sender regionen klagen videre til behandling i nævnet via klageportalen. Du får besked om herom.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet afviser din klage, hvis du sender den uden om klageportalen, medmindre du er blevet fritaget for brug af klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Nævnet afgør herefter, om du kan fritages for at bruge klageportalen. Se betingelserne for at blive fritaget.

Klagefrist

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges klagefristen til den følgende hverdag.

Venlig hilsen

Arense Nordentoft

Side 6

Vedlagt:

Bilag 1: Ansøgt areal jf. Grave- og efterbehandlingsplan dateret 28.02.2018 (Bilag 4).

Bilag 2: Oversigtskort med drikkevandsinteresser.

Kopi til:

Ikast-Brande Kommune

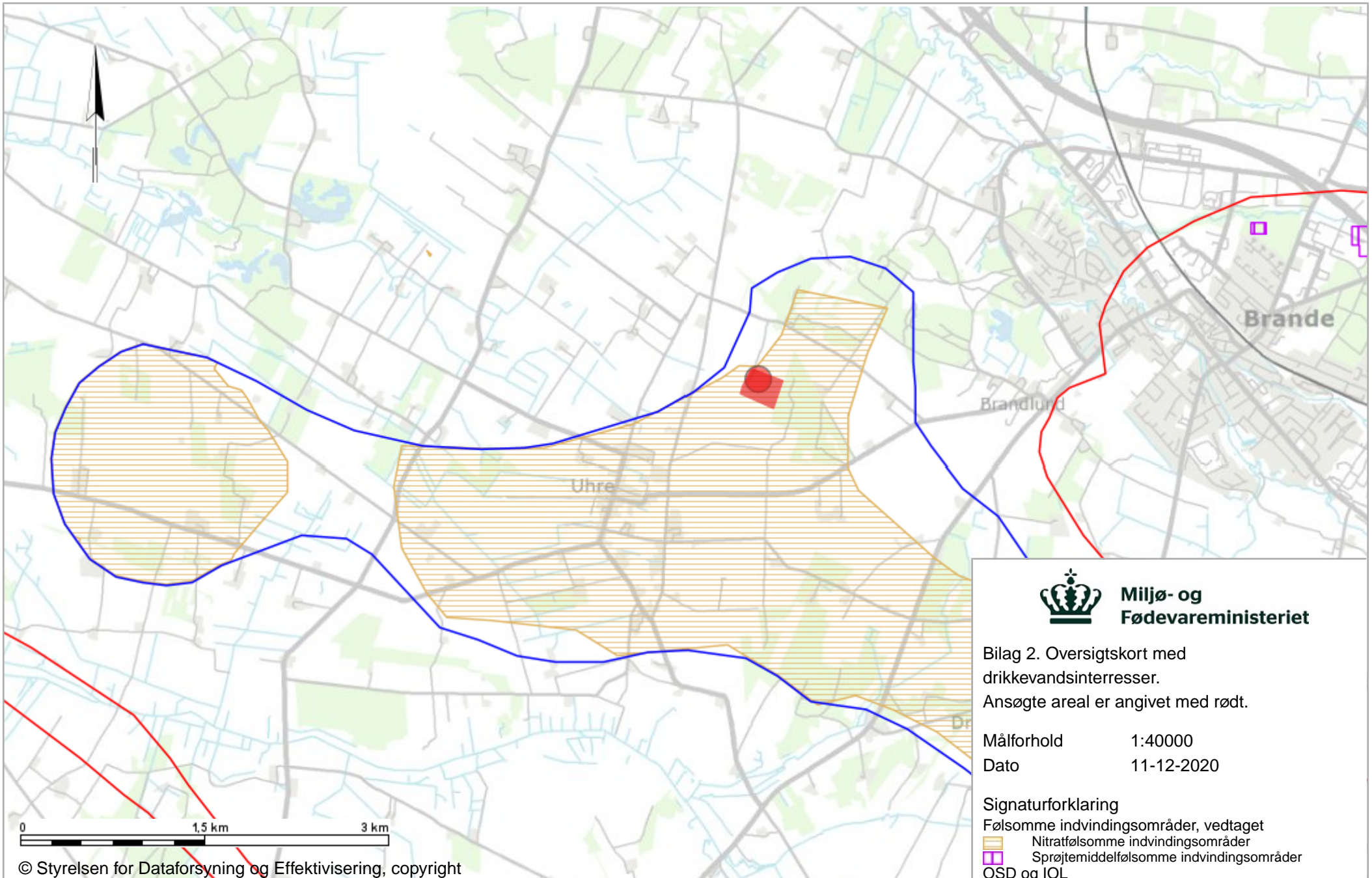
Styrelsen for patientsikkerhed – trnord@stps.dk

Kort for retableringsfelter

Målförhold 1:2000
Dato 12-02-2018
Signaturforklaring
□ Matrikelkort

Bilag nr. 1

**Miljø- og
Fødevarerministeriet**

Bilag 2. Oversigtskort med
drikkevandsinteresser.
Ansøgte areal er angivet med rødt.

Målforhold 1:40000
Dato 11-12-2020

Signaturforklaring

- Følsomme indvindingsområder, vedtaget
- Nitratfølsomme indvindingsområder
- Sprøjtemiddelfølsomme indvindingsområder
- OSD og IOL
- OSD
- IOL
- Viste punkter

© Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering, copyright

Ortofoto fra COWI

COWI har den fulde ophavsret til Sommer ortofotos (DDO@land). Det er kun tilladt at tage kopier eller udprinte ortofotos (DDO@land) til dit eget private brug indenfor husstanden, eller hvis din institution har købt brugsrettigheder hos COWI. Øvrig kommerciel anvendelse er ikke tilladt og vil kunne retsforfølges.